

Biblioteca Centrală Regională Săbănoasa-Dobru

Proletari din toate țările, uniți-vă!

PE TEME SINDICALE

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XX-Nr. 943 EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ Vineri 19 aprilie 1968 4 pag. 25 bani

AMBIANȚA CASELOR DE COPII

Imagini în contrast

O bibliotecă cu peste 15.000 de volume. În sala ei de lectură, lucrată în întregime „a fresco”, cititorii întorc în liniște paginile cărților și par să nu mai știe nimic din ceea ce este în jurul lor, atît de mult sînt prinși de cele citite. Alături, o sală de spectacole unde rulează un film. Fîrește, e plin și aici. Dacă nu vrei să tulburi viziunea și deschizi o ușă alăturată, dai peste un grup de pasionați șahiști, peste cîțiva îndrăgostiți ai penelului și culorii, peste talentați artiști. Această varietate de preocupări, a căror prezentare ar putea constitui introducerea într-un reportaj despre o prestigioasă instituție culturală, caracterizează activitatea unei unități aparent mult mai modestă: Casa de copii școlari din Buzău. Spunem aparent pentru că activitatea colectivului didactic al casei, educația realizată de el se situează la înălțimea celor mai nobile, celor mai niste fapte culturale.

Imagini asemănătoare oferă și Casa de copii școlari nr. 6 din București. E o familie „mică” (bineînțeleasă în raport cu efectivul altor instituții similare), are numai 220 de elevi. Iradierea căldurii de cămin părintesc nu provine aici numai din atmosfera tonică a vieții — deși această constituie o manifestare grațioasă a grijii și dragostei pentru copii a educatorilor — ci, în primul rînd, din nenumăratele dovezi ale unei munci pa-

sionate, pline de dăruire, pusă în slujba educării tinerei generații. Copii fără familie sau proveniți dintr-un mediu neprielnic formării lor spirituale și morale, copii cu traume sufletești au renăscut aici așezni păsării Phoenix. Fizionomia lor exprimă încrederea în viață, iar întregul lor comportament pune în lumină o evidentă lîmă creștere. Semnele încercărilor adesea grele și timpurii prin care au trecut au fost înlocuite prin încrederea în viitor și simțămîntul de siguranță sădite de grupul restrîns, dar puternic și unit, al educatorilor.

Activitatea Casei de copii nr. 6 din București, a Casei de copii din Buzău, ca și cea desfășurată în numeroase alte instituții similare constituie un exemplu a ceea ce se poate realiza cînd sînt folosite cu eficiență condițiile create de partid și de statul nostru socialist pentru formarea și dezvoltarea intelectuală, morală și fizică, a fiecărui dintre copiii țării. Realizării acestui obiectiv nobil îi sînt alocate anume sume de ordinul zecilor de milioane și, conform prevederilor, această bază materială va deveni și mai puternică în anii următori. Ca rezultat al acestor condiții, al conștiinței și pasiunii profesionale a colectivului de educatori, multe case de copii au dat patriei cetățeni destoinici, oameni cu adînci convingeri morale comuniste, cu înalt simț de răspundere — muncitori fruntași în întreprinderi socialiste, tehnicieni, profesori, ingineri, medici.

Apare cu ațit mai deconcertant să con-

stați că, alături de asemenea case de copii, pot exista altele la care atmosfera și nivelul muncii educative își readuc în minte, uneori dureros, imagini clasice de orfelinat. Iată de pildă Casa de copii școlari nr. 2 din Birlad. Pitorescul așezării acestora — avînd drept cadru urbanistic un cartier nou și drept fundal o vastă livadă de pomi și viță de vie — ne-a dat, la început, mari speranțe. Dar treptat, pe măsură ce am pătruns în incinta acestui așezămînt, a trebuit să le părăsim rînd pe rînd. De fapt primul șoc neplăcut îl provoacă contemplarea fațadei cenușii, mohorîte a clădirii. Și nici dincolo de această fațădă viața nu te întâmpină cu acorduri vesele, tonice. Atitudinea multora dintre copiii de aici atestă grave carențe educative, lipsa unor deprinderi de comportare civilizată. Cît privește majoritatea celor din grupul didactic (cîci numai de un colectiv unit nu poate fi vorba), li se pare nespuse de împovăratore misiunea încredințată. E de nelușchit că oameni care au funcția (dacă nu și chemarea) de educatori pot împinge indiferența ațit de departe încît, după ce consemnează în registrul de procese verbale (cum au făcut la 16 ianuarie 1968), lipsa din unitate, în jurul orei 21, a două elevi, să adauge senin: „Alte acte de indisciplină nu au avut loc (!?)”. Probabil, „educatorii” aceștia au dormit foarte liniștiți în noaptea respectivă, de vreme ce în ziua următoare nu se mai menționează nimic despre cele întâmplate, despre modul de rezolvare a cazului respectiv.

Despre vocația și calificarea educatorilor

Ce determină asemenea oscilații ale activității educative de la o unitate la alta în cadrul sistemului caselor de copii? Pentru a afla răspuns la această întrebare am stat de vorbă cu cîteva dintre cadrele care lucrează în acest domeniu. „Copiii — ne spune prof. Violeta Pitul, directoarea Casei de copii școlari din Buzău — vin la noi însoțiți de doare în care sînt consemnate evenimentele mai importante ale vieții lor de pînă atunci, uneori întâmplări și fapte dintre cele mai zguduitoare. Unii dintre ei sînt temători, retrași și închiși, din cauză că au avut de timpuriu grele ciociri cu viața. Alții aroganți, respingînd cu îndărătnicie tutea. Alții... Aproape fiecare este un caz aparte. O cunoaștere aprofundată duce la găsirea celor mai bune soluții. Nu întîmplător una dintre profesorele noastre, crescută și educată aici ca orfană de ambii părinți, se bucură de cel mai mare atașament al copiilor noștri. Nu trebuie făcut desigur

AL. CIUCA
TRAIAN ISPAS

(Continuare în pag. a 3-a)

SOLICITUDINE ȘI GRIJĂ PENTRU OAMENII ȘCOLII

În Raportul prezentat la Conferința Națională a partidului de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., se sublinia între altele că sindicatele trebuie să-și aducă mai direct contribuția la soluționarea problemelor complexe ale construcției economice, sociale și culturale, deosebi a celor care privesc îmbunătățirea condițiilor de viață și de muncă ale salariaților, precum și la elaborarea legislației muncii. Această cerință formulată de partid pune sarcini deosebite și în fața sindicatelor din învățămînt, chemate să împletească strîns preocuparea pentru desfășurarea cu eficiență maximă a procesului instructiv-educativ din fiecare școală cu grija pentru asigurarea unor condiții cît mai bune de viață și de muncă pentru toți membrii corpului didactic. O asemenea solitudine față de educatori, stimuliind participarea creatoare a acestora la întreaga activitate de pregătire a tinerei generații, precum și la îndeplinirea sarcinilor culturale-obștești, determină în același timp întărirea rolului de mobilizator colectiv al sindicatelor, ca și prestigiul lor în fața colectivului didactic.

Atenția, grija pentru rezolvarea problemelor de viață ale oamenilor școlii se pot materializa, în cazul unor cadre didactice tinere, chiar din clipa cînd acestea pășesc pragul școlii. Ne referim aici nu la anumite forme artificioase și pompos — festive, care pot foarte bine să lipsească, ci la căldura tovarășească, la înțelegerea unor necesități obiective care condiționează într-o măsură importantă integrarea rapidă și deplină a tinerilor învățători și profesori în colectivele didactice. De o asemenea căldură și înțelegere a dat dovadă, de exemplu, biroul grupei sindicale din Odobești. Organizatorul acesteia, Tudor Mateviș, profesor cu un îndelungat stagiu în învățămînt, cunoscut și respectat de către cetățeni, s-a ocupat personal de asigurarea unor condiții cît mai bune de cazare și de aprovizionare a tinerilor repartizați în acest an școlii din localitate. Trebuie spus, de altfel, că biroul grupei sindicale din Odobești și-a extins preocupările și asupra altor cerințe ale colectivului didactic. Venind în împlinirea dorinței de perfecționare a învățătorilor și profesorilor, profesorul Mateviș împreună cu ceilalți membri ai biroului au inițiat organizarea unor consultații și expunerii tematice, s-au îngrijit de procurarea bibliografiei necesare celor înscriși la examenele pentru obținerea gradelor didactice etc. Rezultatele superioare obținute în acest an școlar la Liceul din Odobești pe planul instruirii și educației elevilor, sînt în bună măsură și o consecință a solitudinii față de cerințele cadrelor didactice pe care biroul grupei sindicale a înscris-o printre obiectivele de frunte ale activității sale.

Relevanță este și activitatea grupei sindicale de la Școala generală nr. 2 din Oradea, care s-a ocupat de îmbunătățirea condițiilor de locuit ale unor învățători și profesori, de trimiterea cadrelor didactice în stațiunile de tratament și odihnă etc.

Asemenea rezultate pozitive se datorează, într-o măsură determinantă, conlucrării strînse a organelor sindicale cu conducerea școlilor, sub îndrumarea organizațiilor de partid.

Nu același lucru se poate spune, din păcate și despre activitatea biroului grupei sindicale de la Liceul din Salonta. În această școală a existat o situație care influența negativ asupra condițiilor de muncă: un grup de oameni răuvoitori căutau pe toate căile să defăimeze și să compromită cadrele valoroase ale școlii, iar formele birocratice în conducerea muncii didactice căpătaseră proporții îngrijorătoare. Biroul grupei sindicale, în loc să în abitudine în apărarea educatorilor cinstiți și conștiințoși, a adoptat politica strălucitului, așteptînd ca lucrurile să fie rezolvate de forurile superioare. De altfel, pasivitatea biroului grupei sindicale de la Liceul din Salonta se vedește și în absența totală a acțiunilor pentru sprijinirea perfecționării cadrelor didactice (aici se înregistrează un procent extrem de scăzut de înscriși la examenele pentru obținerea gradelor didactice). Indiferență față de nevoile oamenilor școlii manifestă și grupele sindicale de la școlile generale din Mădăras (Județul Satu-Mare) sau Iara (Jud. Cluj). Tinerii învățători și profesori repartizați în ultimul an la aceste școli au fost lăsați să dea singuri piept cu dificultățile instalării și cu alte probleme ale începutului. Organi-

ONIȚA GLIGOR
vicepreședinte al Comitetului Uniunii Sindicatelor din Instituțiile de Învățămînt și Cultură

(Continuare în pag. a 4-a)

Mijloacele tehnico-vizuale sînt folosite tot mai larg la orele de limbă străină.

Darul învățătoarei din Gales

Riul Negru spumegă bolnăvos printre culmile semețe care străjuiesc drumul ce coboară dinsre Poiana Sibiului către Săliște. În vecinătatea gorganului ce adăpostește cetatea dacică de la Tilișca, o troiță închinată eroilor patriei domină de presența în care se înșiră a niste măgele uluife A-paldului de Sus și ale Miercurii.

Privirea trecătorului care, poposit sub troiță, ar dori să cuprindă întinsurile din vale desprinde conturul unei siluete suple, sădită în inima satului Gales: clădirea muzeului sătesc, care adăpostește valoroase comori etnografice și ale industriei casnice din Mărgănișul Sibiului.

În trei camere mari, la etaj, sînt expuse cu mult gust o seamă de vestigii ale trecutului nostru țărănesc. Costumele sălăștenești care au dus faima portului națio-

nal în lumea largă, mărturiile ale gustului estetic al poporului, sînt presărate ca niște flori printre cojoacele ciobănești cu firetură cu un formele, de gală ale unor alifiori din Balade. Purtații lor, oierii care au servit în armata împăratului ne privesc chipși din pozele celui-lal secol, aninate de pereții primei încăperi.

Pe paturi sau pe lovită afirmă covoare și ste-gare viu, dar nu țipător colorate, în care și-au țesut dorurile băcțiile lăse singure lingă un leagăn de fînc, tînjînd cu privirile mereu spre înălțimile de unde turtau și seninul la îmbrățișau bărbății, cu schimbul.

Manuscritele cirilice, ilustrate cu măiestrie de vreau învățăcel al miniaturistului Pîcu Pătruț, își așteaptă des-cifrarea, lăcane pe sticlă, donate cu slujbe votive, privesc resemnate și cu blîndețe spre trecerea vremii,

Într-un colț, cuptorul unei vetre țărănești așteaptă, parcă, gospodina să pună făina în seauanul de mămăli-gă.

Cea mai mare odăie, a treia, definește tiparele inventivității românești, concretizate în unele și obiecte ale unei străvechi civilizații sătește. Războaie de țesut pînză și briuri, virtelnite, urzitoare, rășchioare, turci pe care și-au cioplit alecurile ciobanii, stau alături de o mașină pentru scărmanat lîna, ai cărei dinți de sîrmă sînt mincați de carii vremii. Instalațiile de imprimat ser-pare, prin presare, dispun de o mare varietate de ornamente ingenioase combinate. Șeile cășilorilor de munte, cu scări de lemn trumose recordate afirmă în cu-riere migolose încrustate cu motive sălăre, de veche ori-ginalitate românească.

În cartea de oaspeți, alături de școlari își exprimă profunda admirație față de

comorile adunate vizitatorilor străini. E un omagiu adus inventivității și simlului nostru frumos al țărănului nostru. Aici copiii învață istoria vie a patriei și pătrund sensul adînc al legămîntului pionierului: „yoji îi credincios poporului...”

Muzeul acesta reprezintă revărsarea preaplinului unui suflet de dascăl ales, cum Săliștea a dat mulți pînă acum. Prin zînd unde ale vibrației trecutului, învățătoarea Maria Costăchescu le-a pus în serviciul educației patriotice a tinerilor generații, durînd un lăcăs al preluării tradițiilor și culturii naționale.

Impresionanta realizare de la Gales lansează parcă o invitație: în fiecare zonă etnografică să se conserve și să se valorifice comorile artei, iscusinței și simțămîntelor poporului nostru.

PATIȚA SILVESTRU

Plenara Consiliului Național al Organizației Pionierilor

În ziua de 18 aprilie a.c., a avut loc plenara Consiliului Național al Organizației Pionierilor, care a dezbătut activitatea sportivă și turistică în rîndul pionierilor și școlarilor.

La plenară au luat parte ca invitați conducători ai unor instituții centrale și organizații obștești, președinți ai consiliilor județene ale Organizației Pionierilor, comandanți de unități și detașamente, profesori de educație fizică.

Evidențînd experiența și succesele obținute în activitatea sportivă și turistică din cadrul detașamentelor și unităților de pionieri, participanții la dezbateri au subliniat sarcinile specifice care decurg din hotărîrile și indicațiile conducerii de partid și de stat referitoare la dezvoltarea educației fizice, sportului și turismului, făcînd numeroase propuneri.

În încheierea lucrărilor, plenara a adoptat recomandări cu privire la sarcinile care revin consiliilor pionierești, comandanților de unități și detașamentelor în vederea îmbunătățirii acestei importante laturi a activității pionierești.

Cel de-al XII-lea Congres internațional de lingvistică și filologie romanică

Începînd de luni dimineața, în aula Universității București se desfășoară lucrările celui de al XII-lea Congres Internațional de lingvistică și filologie romanică, organizat de Academia Republicii Socialiste România și Ministerul Învățămîntului sub auspiciile Societății Internaționale de lingvistică romanică. Reunind peste o mie de specialiști, printre care savanți de renume și personalități marcante ale lingvisticii din circa 40 de țări romane și neromane, acest congres, a cărui organizare a fost încredințată țării noastre, reprezintă un eveniment științific de mare amploare. El prilejuiește cunoașterea realizărilor diferitelor școli lingvistice, schimburi de opinii, contacte științifice menite să deschidă noi orizonturi cercetărilor.

Cîteva dintre participanții la Congres, solicitați de noi să ne comunice impresiile lor în legătură cu această importantă reuniune științifică, ne-au făcut unele declarații pe care le reproducem în rîndurile de mai jos.

AL ROSETTI — ROMANIA.

Acest congres, care își desfășoară lucrările în regiunea cea mai orientată a arii romane, este un eveniment cu bogate semnificații al vieții spirituale românești și mondiale. Reputați specialiști din întreaga lume discută în cadrul lui probleme importante ale lingvisticii romane: stadiul actual al dialectologiei romane, raportul dintre lingvistică și filologie în domeniul romanic, lingvistica generală actuală și lingvistica romanică, aspecte și metode în cercetările lexicologice romane etc.

Cred că lucrările congresului vor avea un ecou pozitiv nu numai în dezvoltarea cercetărilor de lingvistică și filologie romanică, ci și în modalitățile de studiere a disciplinelor lingvistice și a limbilor romane.

ION COTEANU — ROMANIA.

Ceea ce mi se pare cu deosebită demnitate de evidențiat la acest congres este faptul că el a reunit cele mai de seamă personalități ale romanistici și că a pus în discuție o serie de probleme deosebit de importante pentru studiul limbilor romane. Ca manifestare științifică, el reprezintă un mare progres față de congresele precedente, progres subliniat de mulți dintre participanții din străinătate. Sînt deosebit de interesante discuțiile care se poartă în legătură cu introducerea metodelor noi de cercetare, deosebi a diferitelor metode structuraliste.

LADISLAS GALDI — R. P. UNGARĂ.

Organizarea Congresului de filologie romanică la București este foarte binevenită. Întrucît aceasta permite și cercetătorilor apuseni să-și facă o idee despre condițiile reale în care s-a menținut și a înflorit pînă în zilele noastre latinitatea răsăriteană. Este foarte important că mulți cercetători români cunoscuți în lumea in-

CARLO TAGLIAVINI — ITALIA.

Ca și congresul precedent, ale cărui lucrări au avut loc în august-septembrie 1967, congresul actual, la care au venit reprezentanți ai romanistilor din toate țările lumii, îmi pare a fi un eveniment

Inspectoratele scolare

PE CAILE EFICIENTEI SI OPERATIVITATII

Inspectoratele scolare județene, forme noi de organizare a muncii de îndrumare și control din școli, creează posibilitatea unei cunoașteri exacte a modului cum se realizează sarcinile procesului instructiv-educativ în fiecare unitate de învățământ și, în același timp, permit să se inițieze operativ măsuri care să aducă eficiență în scopul îmbunătățirii reale a pregătirii elevilor. Esența muncii de îndrumare și control constă acum în participarea continuă și operativă a inspectorilor școlari la perfecționarea activității didactice în întreaga complexitate. Acest obiectiv fundamental este pe deplin realizabil intruciu pe trei părți din personalul de specialitate al inspectoratelor se ocupă exclusiv de conținutul muncii din școli, problemele cu caracter de organizare fiind repartizate altor lucrători.

Referindu-ne totmai la această îndatorire a celor care lucrează în inspectoratele scolare, vrem să ne oprim asupra a două aspecte de care depinde, în ultima instanță, calitatea muncii inspectorilor.

Primul aspect se referă la pregătirea pentru inspecție. Oricât de înaltă l-ar fi calificarea profesională, oricât de mari stații și experiența în învățământ, inspectorul este înțeles să se pregătească pentru fiecare inspecție. Aceasta este cu atât mai necesar cu cât realitatea didactică oferă o multitudinea de aspecte, uneori inedite, asupra cărora inspectorul trebuie să se pronunțe clar, evitând incertitudinea, ambiguitatea. Așezarea întregii activități de îndrumare și control pe fundamentul unui studiu continuu și sistematic (nu numai pe pregătirea anterioară, care niciodată nu poate fi suficientă) ar crea condiții de perfecționare și pentru inspectorii. Înlăturându-se astfel ideea, nu lipsită întru totul de adevăr, că absența de la catedră diminuează posibilitățile de perfecționare. Am propune, în acest sens, ca normele ce vor reglementa programul de lucru al inspectorilor să prevadă nu numai obligațiile de muncă, ci și modul și timpul de realizare a acestora, incluzând în acest fel pregătirea pentru inspecție și munca de perfecționare în programul de lucru al inspectorilor. S-ar putea, credem, admite ca, în funcție de condițiile existente, o parte din activitatea inspectorilor — pregătirea pentru inspecție, întocmirea unor materiale de sinteză a unor teme etc. — să poată fi efectuată și în afara instituției, însoțită de bibliotecă, săli de lectură etc. Considerăm strict necesar ca una sau două zile din săptămână să fie folosite în întregime în scopul unei intense activități individuale. Aceasta ar ridica, fără îndoială, eficiența activității din celelalte zile, de muncă pe teren.

O inspecție eficientă este aceea care, pe baza cunoașterii muncii unui învățător sau profesor la un moment dat, explică rezultatele obținute de el până la momentul respectiv și, ceea ce este mai important, intervine, cu competență și încredere în posibilitățile celui inspecțiat, în scopul îmbunătățirii științului său de lucru; de fapt în acest ultim aspect constă caracterul dinamic, util și creator al inspecției. În acest scop, în afara unei bogate pregătiri, inspecția trebuie să se caracterizeze și prin operativitate, lătură asupra căreia vrem să insistăm în cele ce urmează.

Lăsând la o parte etapa pregătirii, care este anterioară prezentării în școală, inspecția mai cunoaște încă patru etape, ordinea acestora fiind deosebit de importantă, ordonarea și sintetizarea observațiilor, constatarea și concluziile, discuția cu cel inspecțiat și întocmirea procesului-verbal. Omiterea unuia sau altuia din aceste momente scade valoarea inspecției. Realizarea lor într-un timp necorespunzător (prea scurt sau prea îndelungat) are repercusiuni în ceea ce privește calitatea sau operativitatea ei. Dar caracterul operativ al inspecției impune, în afara unei pregătiri speciale și a unui sistem de muncă perfecționat, pricepera de a selecționa elementele esențiale, de a evita aspectele formale. Înlăturarea formalismului, înrădăcinat în deosebi în aspectul scripturistic al inspecției, este una din condițiile principale ale realizării caracterului ei operativ.

Trebui să recunoaștem deschis că o mare parte din timpul afectat inspecției este folosit în mod nejustificat pentru întocmirea procesului-verbal, ajuns nu rareori, o formalitate greoaie, care însoțește eforturile și timp. Răstind conștient de inspecție am rămas urmărit când am văzut procese-verbale de 15, 20 sau 25 de pagini, și am simțit o amarăclăune gândindu-mă la inutilitatea lor, la risipirea zadarnică a eforturilor intelectuale ale autorilor lor, la pierderea inutilă a timpului. Molima scrisului intermiabil s-a răspândit atât de mult încât ne e frică parcă să scriem puțin, ne măsurăm munca cu paginile, ne pierdem ideile în avalanșele de cuvinte, ne e teamă de exprimarea concisă. Citesc în schimb cu venerație un raport al lui Emilescu în urma inspecțiilor a 21 de școli rurale din județul Iași (Scrisorile politice și literare — cu o prefață de Ion Scurtu, 1905, pagina 268) în care, prin 74 de cuvinte — exact 7 rânduri tipărite — se fac cunoscute ministrului aspecte esențiale ale învățământului rural. Ce importanță ar fi valorificarea acestor experiențe prețioase!

Noua organizare a muncii de îndrumare și control cere înlăturarea grănică a practicilor de interpretare stenografică a muncii din școli. Procesul-verbal nu este un scop în sine, ci un instrument util în ridicarea calității muncii din școli. El nu se poate substitui discuțiilor deschise cu cei inspecțiați și nu are, deci, rostul de a repeta aceste discuții. Este necesar ca procesul-verbal de inspecție să devină un document de maximă concentrare, sinteza unei activități complexe, cu o bogată varietate de aspecte, să fie un program de perspectivă concret, mobilizator și conștient. El ar constitui astfel o adevărată lucrare personală a inspectorului, ar contribui cu adevărat nu numai la îmbunătățirea muncii celui inspecțiat, ci și la perfecționarea sistemului său de lucru. Și, fără să fixăm o proporție anumită, putem afirma că un proces-verbal de o pagină poate fi mai bun decât unul de 5-6 pagini și cu atât mai bun decât unul de 10-15 pagini.

Actuala organizare instituțională a muncii de îndrumare și control cere o nouă concepție de lucru, care nu se poate forma decât prin confruntarea deschisă cu realitatea didactică, prin stimularea elementelor noi încă din fazele incipente, prin bareca drumului de manifestare a tot ceea ce nu corespunde perfecționării procesului de învățământ.

GH. DASCALU
inspector șef la Inspectoratul școlar județean — Tulcea

Între generalizarea inductivă și demonstrație

Am asistat, nu de mult, la o lecție de matematică la clasa a VI-a, în care s-a predat proprietatea fundamentală a proporțiilor. După ce profesorul a definit proporția și a arătat care sînt mezii și extremii, a cerut elevilor să efectueze produsele acestora și să observe că sînt egale. Apoi, generalizînd, elevii au enunțat proprietatea fundamentală. Au răspuns bine și în conținutul aplicațiilor, s-au dovedit activi și interesați. Încheierea profesorului s-a declarat mulțumit: a fost o lecție „scosă de la elevii”; ei au descoperit singuri enunțul proprietății, deci au înțeles în adinca conștiințele noi.

Așa să fie oare? E drept, elevii au fost activi. E drept, au „descoperit” ei înșiși proprietatea fundamentală a proporțiilor. Și, totuși, lecția a fost numai aparent reușită. Pentru că totul s-a oprit la generalizarea inductivă, pentru că nu s-a trecut mai departe, la demonstrație.

Am constatat și cu alte prilejuri că unii profesori nu socotesc absolut necesară, la clasele mici, demonstrația mentală să confirme justetea unei generalizări inductive. Argumentele sînt variate: „demonstrațiile sînt greu de predat”; „sînt aride”; „nu-i interesează pe elevii”; „se pot prezenta ulterior, cînd elevii sînt mai mari și au judecata mai formată” etc.

S-ar putea, într-adevăr, ca predarea demonstrațiilor să îndeplinească la clasele mici unele dificultăți. Dar dacă este așa trebuie să căutăm mijloace adecvate pentru a înlătura aceste dificultăți, trebuie să construim situații logice și psihologice în care introducerea demonstrațiilor să fie cât mai firescă pentru elevii. Nu se poate însă permis să înlăturăm raționamentul corect — demonstrația — la generalizări inductive, căci procedînd așa, în loc să deschidem elevilor calea spre o gândire matematică justă le creștem deprinderi greșite, greu de deșărăcit mai târziu.

Firește, generalizările inductive nu sînt de loc contraindicate. Dimpotrivă, ele stimulează fantezia, inițiativa creatoare — dar numai cu condiția de a le atribui rolul pe care îl au — și anume, acela de a conduce la „bănuirea”, la „ghicirea” faptelor noi, necunoscute anterior. Dar, așa cum în cercetarea științifică după „ghicirea” inductivă a unor

fapte noi se merge mai departe, spre descoperirea demonstrației care va confirma sau va infirma ceea ce s-a ghicit inductiv, și în predarea după ce s-a ghicit de elevii să „ghicim” inductiv un fapt necunoscut încă de el trebuie să-l facem să simtă necesitatea demonstrației, să o caute și abia după aceea, pe baza demonstrației, să facă afirmații certe. În nici un caz nu ne putem mulțumi să le formăm o convingere deplină numai pe baza generalizării. În lecția dată, bunăoară, după ce elevii au „descoperit” că în cazul proporțiilor numerele exemplificate produsul mezilor este egal cu produsul extremilor, pentru a enunța cu deplină siguranță proprietatea nu era suficientă simpla verificare pe 3-4 cazuri numerice, întrucît în sine aceasta nu poate convinge de valabilitatea proprietății în orice proporție. Profesorul nu poate, în mod logic, să accepte un astfel de raționament — și cu atât mai puțin să-l sugereze. Analiza exemplurilor numerice la aritmetică — ca și analiza figurii la geometrie — poate duce numai la presupuneri plauzibile, nu la certitudini, iar presupunerile trebuie formulate cu grija de a sublinia lipsa de certitudine și de a indica mijlocul prin care se poate ajunge la ea. De pildă, în lecția la care ne referim, din analiza exemplurilor se putea afirma doar că cele cîteva cazuri luate în considerare par să conducă spre presupunerea că într-o proporție produsul mezilor este egal cu cel al extremilor. În același timp era necesar să se sublinieze că oricîte exemple numerice s-ar mai lua, tot nu există siguranță deplină că în celelalte proporții, care n-au fost verificate, proprietatea rămîne adevărată. E clar că, în aceste condiții, elevii ar fi manifestat un mare interes pentru cunoașterea demonstrației, care ar fi putut să le fie prezentată fie arătîndu-se că proprietatea fundamentală rezultă din alte proprietăți, cunoscute de ei, ale rapoartelor egale, fie măcar ca explicație (de ce oare într-o proporție produsele acestea sînt egale?).

Este și mai bine dacă putem conduce astfel discuțiile încît să-l determinăm pe elevii să recurgă în mod spontan la demonstrații ca la argumente prin care să-și susțină afirmațiile. De pildă, dacă la fixarea denumirii termenilor vom insista pe exemple convenabile alese — 2 și 6 sînt mezii, 3 și 4 extremii; 3 și 6 mezii, 2 și 9 extremii etc. — alăturarea celor două numere, atît de cunoscute de la tabla înmulțirii, îl va conduce pe elevii să se gîndească la produsele corespunzătoare și să observe că sînt egale. Aprecînd spiritul lor de observație, ne vom manifesta totuși îndoiala că lucrurile se întîmplă în orice proporție la fel. Atunci, pentru a-și susține ideea la care a ajuns — și la care, de aceea țin — elevii vor recurge din proprie inițiativă la argumente, mai ales dacă le-am furnizat noi înșine asemenea argumente în decursul verificării lecției precedente. Într-adevăr, elevii țiu că

prin amplificarea rapoartelor se obțin rapoarte egale și că două rapoarte egale care au același numitor au și numărătorii egali. Iată, deci, că demonstrația este imediată. Dacă apreciem că nu putem predă demonstrația direct pe cazul general, o putem face pe un caz numeric, dar raționînd ca și în cazul general și trecînd apoi, eventual, la acesta.

Pe de altă parte, trebuie să observăm că fenomenul psihologic al „descoperirii” unui lucru nou, fenomen atît de mobilizator și deci atît de important în predarea matematicii, nu are loc numai la generalizarea inductivă, ci și la descoperirea demonstrației sau la descoperiri făcute pe cale deductivă. Dacă elevii sînt îndrumați să caute printre proprietățile rapoartelor anterior învățate acea din care rezultă proprietatea fundamentală, ei pot fi conduși ușor să descopere că e vorba de amplificarea fiecărui raport cu numitorul celuiual, ceea ce le va procura un interes cel puțin egal cu cel al „ghicirii” proprietății. În plus, la lucruri noi nu se ajunge în matematică numai pe cale inductivă, ci și pe cale deductivă. În loc să-l conducem pe elevii să efectueze produsul mezilor și al extremilor fără nici un motiv mărturisit asupra interesului cel- arătăm acestor produse, le putem cere să verifice dacă rapoartele sînt egale și să recurgă, pentru aceasta, la amplificarea. Ei vor constata, aducîndu-le la același numitor, că dacă rapoartele sînt egale, atunci și numărătorii trebuie să fie egali. Rămîne doar să observăm cîte sînt numărătorii rapoartelor amplificate și... au „descoperit” o nouă proprietate, a cărei importanță se va ilustra imediat prin aplicații.

Să nu uităm că elevii învață aritmetica timp de șase ani, din clasa I pînă în clasa a VI-a. Dacă în tot acest timp judecata lor se limitează (sau este în preamă măsură redusă) la generalizări făcute pe baza unui număr foarte restrîns de exemple, atunci studiul aritmeticii nu le dezvoltă o gândire științifică, ci dimpotrivă, creează și consolidează o deprindere greșită: deprinderea de a accepta ca adevărată o observație care rezultă din cîteva exemple.

Or, chiar în clasa I e mai eficient pentru randamentul muncii — și în același timp pentru dezvoltarea judecții matematice corecte (aspecte care, de altfel, se condiționează totdeauna reciproc) — să se insiste asupra justificărilor, în cursul anilor, explicațiile se vor transforma în demonstrații. De exemplu, la adunarea numerelor naturale nu ne vom opri numai la generalizări: 3+3 mere, nuci, copii, bile, unități de orice fel, fac 8 unități de același fel, ci și asupra explicației: la 5 trebuie adunată 3 unități; deoarece știm să adunăm o unitate, să adunăm pe rînd cele 3 unități: 5+1=6; 6+1=7; 7+1=8. De aceea 5+3 fac totdeauna 8. Elevii au astfel o bază rațională pentru memorare, pot regăsi singuri rezultatul, dacă l-au uitat și, în plus, își formează deprinderea de a recurge la argumente de ordin rațional.

Chiar dacă adoptăm punctul de vedere fals, după noi) că elevii nu sînt necesitatea demonstrațiilor pentru propoziții evident intuitive, trebuie să recunoaștem totuși că odată tot trebuie să începem să demonstrăm și asemenea propoziții. La geometrie le cerem elevilor să demonstreze, în clasa a VI-a, că două unghiuri opuse la vîrf sînt egale sau că diagonalele paralelogramului se împart în părți egale, propoziții mult mai evidente intuitiv decît proprietatea fundamentală a proporțiilor. De ce să nu cerem atunci asemenea demonstrații și la aritmetică?

A-i deprinde pe elevii în lecțiile de aritmetică, numai să generalizeze inductiv, fără să demonstreze, înseamnă a-i învăța altceva decît matematică. Gîndirea lor se deformează, ei obișnuindu-se să fie conștienți și prin raționamente care nu sînt convingătoare. Dacă profesorul mai are și talent pedagogic, se poate întîmpla să-i facă pe elevii să îndrăgească o astfel de matematică deformată, ceea ce va provoca o rezistență psihologică greu de învins cînd elevii va fi pus mai tîrziu în situația de a învăța într-adevăr matematică.

Lector univ. ELENA OPREAN

In laboratorul de fizică al Liceului „Vasile Alecsandri” din Bacău

O măsură cu un larg ecou

Recenia Hotărîre a Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. și a Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România prin care a fost majorată alocația de hrană a elevilor și studenților bursieri a stîrnit un puternic ecou în rândul cadrelor didactice, al părinților și bineînțeles, al celor care vor beneficia de ea. Sporul adus la îmbunătățirea condițiilor de viață al elevilor și studenților prin această Hotărîre, care va intra în vigoare la 1 mai a.c. va însuma într-un an școlar, circa 230 milioane lei.

Inscrierea în efortul continuu făcut de partid și de stat pentru asigurarea unor condiții optime de învățatură, pentru perfecționarea și dezvoltarea pe toate planurile a învățămîntului de toate gradele, Hotărîrea se adaugă altor numeroase înlesniri de care se bucură tînetul țării noastre. Se știe că, în Republica Socialistă România, întregul învățămînt este gratuit, că nu se percep taxe la nici o școală, la nici o facultate. Fiecare început de an școlar înseamnă aproape 27 milioane de manuale în valoare de aproximativ 180 milioane lei, oferite în dar elevilor. Este firesc că, în aceste condiții, tînetul din patria noastră trăiește fără grijă anii de școală și sînt hotărîți să răspundă cu cinste chemării partidului de a dăruii patriei tot ce au mai bun, de a-încina elanul și năzuințele lor tineresti. Călduzit de acest nobil îndemn, tînetul nostru studios înțelege datorita sa de a învăța ca pe o datorie patriotică, de care trebuie să se achite cu cinste.

„Noia măsură — ne-a spus Elena Buga, directoarea adjunctă la Liceul nr. 10 din Capitală, dovedește încă o dată atenția pe care o acordă partidul și statul nostru tinerii generații, grijă pentru a-î crea condiții tot mai bune de viață și de studiu. În liceul nostru numărul elevilor bursieri a crescut simțitor în ultimul timp, împărțindu-se în decurs de 5 ani. O treime din elevii internațului nostru sînt bursieri. Sporul care li s-a acordat le va îmbunătăți considerabil hrana și faptul că ei a venit tocmai acum, cînd elevii sînt în pragul examenelor și deci sînt solicitați la eforturi mai mari, este un lucru deosebit de important.”

„Calculînd, ne-am dat seama că datorită acestui spor vom putea oferi bursierilor noștri mai mult lapte, mai multă carne, mai multe fructe, într-un cuvînt mai multe calorii, o hrană mai consistentă — a afirmat cu bucurie Lucia Bălcănu, administratoarea internatului de la Liceul nr. 10.

„În școala noastră — a spus Elvira Crețu, directoarea Școlii pedagogice de învățatură din București — Hotărîrea care prevede majorarea alocației de hrană a elevilor și studenților bursieri tot mai bune de viață și învățatură. Noua Hotărîre ne solicită să chibzîm cu maximum de grijă și spirit gospodăresc ca fiecare leu să fie bine folosit, astfel încît sporul alocat să se resimtă imediat în hrana elevilor.”

Totrîșe Ecaterina Stejar, muncitoare la Institutul „Pasteur” a ținut și ea să-și exprime bucuria pentru recenia Hotărîre a partidului și statului nostru: „Cînd Hotărîrea cu privire la majorarea alocației de hrană pentru elevii și studenții bursieri am simțit o deosebită mulțumire. Fiica mea, elevă în clasa a V-a, este bursieră și stă la internat. Adevsa îl povestesc, ca s-o fac să prefășiască și s-o mulțumesc în 4 pagini, în dispoziție, despre condițiile grele în care am trăit eu, despre faptul că pe atunci nu orice copil putea învăța carte, deoarece costă lucru foarte mult familia. Începînd din luna viitoare masa care li se va oferi fiicei mele va fi mai consistentă, mai îmbelșugată. Sînt recunoscătoare pentru această tuturare celor care se îngrijesc ca fiii și fiicele noastre să crească sănătoși.”

M. ROBEA

zarea și desfășurarea admiterii la calificarea prin uenție la locul de muncă. Concursul de admitere în învățămîntul de zi al liceelor de specialitate se va organiza într-o sesiune de vară, care va avea loc între 18 și 27 iunie, și o sesiune de toamnă, între 2 și 9 septembrie. Concursul de admitere este precedat de examinarea medicală a candidaților, care va avea loc cu 1-3 zile înainte de începerea probelor scrise și care este eliminatorie.

La concursul de admitere în învățămîntul seral al liceelor de specialitate se primesc absolvenții ai școlilor echivalente, indiferent de vîrstă, care fac dovada că sînt încadrați într-o muncă de specialitate. Concursul se va desfășura între 2 și 9 septembrie.

Ait pentru învățămîntul de zi și pentru învățămîntul seral concursul de admitere va consta din probe scrise și orale la limba română și matematică din materia claselor V-VIII.

În școlile profesionale cu învățămînt de zi se primesc absolvenții ai școlilor generale în vîrstă pînă la 18 ani impliniți în cursul anului 1968. Pentru meseriile de vînturător la mașinile sătești, mecanici agricoli și pădurari se primesc și candidații și peste această limită de vîrstă; pentru specialitățile serale pediatrice și soa medicală, pregătite prin școlile profesionale sanitare, vîrsta minimă de admitere este de 16 ani, iar pentru specialitatea mozaică vîrsta minimă de admitere este de 18 ani. Concursul de admitere în școlile profesionale cu învățămînt de zi se va desfășura între 4 și 11 iulie.

La concursul de admitere în școlile profesionale cu învățămînt seral se primesc absolvenții ai școlilor generale sau ai școlilor echivalente, indiferent de vîrstă, care fac dovada că au lucrat în producție în meseria în care urmează a fi școlarizati. Concursul de admitere la învățămîntul seral al școlilor profesionale se va desfășura între 3 și 10 septembrie.

Pentru pregătirea unor muncitori calificați prin uenție la locul de muncă se primesc absolvenții ai școlilor generale, în vîrstă de 15-18 ani. Durata pregătirii în aceste școli este de 2 sau 3 ani, conform prevederilor nomenclatorului de meserii. Concursul se organizează în patru sesiuni după cum urmează: prima sesiune — între 1 și 10 iunie; a doua sesiune — între 1 și 10 septembrie; a treia sesiune — între 20 și 30 septembrie și a patra sesiune — între 1 și 10 noiembrie. Concursul va consta dintr-o probă de verificare a aptitudinilor și

un examen scris și oral, după normele stabilite pentru școlile profesionale. Instrucțiunile precizează studiile echivalente cu școala generală care dau absolvenților dreptul să se înscrie la concursul de admitere în învățămîntul seral și fără frecvență al liceelor de specialitate. Ele se referă, de asemenea, la meseriile, specialitățile și funcțiile din care pot fi recrutați candidații pentru aceste forme de învățămînt.

De curînd, cel mai meritor elev al Liceului din Jimbolia a prezentat în fața colegilor lor cîteva lucrări pe teme științifice și culturale.

De curînd, cel mai meritor elev al Liceului din Jimbolia a prezentat în fața colegilor lor cîteva lucrări pe teme științifice și culturale, roade ale activității pe care au desfășurat-o în cercuri, sub conducerea profesorilor de specialitate.

Lucrările — elaborate în colectiv, de la grupe de elevi — au avut ca teme „Genetica moleculară și importanța acizilor nucleici”, „Peisajul natural oglîndit în literatura noastră la începutul secolului al XX-lea”, „Figura lui

Ștefan cel Mare în literatura română” și „Arta din secolul al XIX-lea”. Insoțite de un bogat material ilustrativ, aceste lucrări au stîrnit un deosebit interes în rândurile elevilor, contribuind, prin conținutul lor activ și prin forma sugestivă de expunere, la lărgirea și aprofundarea orizontului lor științific și cultural.

De la o vreme încoace o adevărată febră artistică cel mai pozitiv al acestui termen, a cuprins numeroase colective școlare. Ea se manifestă printr-un aflux de manifestări care își propun să ofere condiții pentru exprimarea incalculabilă, pentru afirmarea unor talente.

Una dintre cele mai interesante manifestări în acest sens o reprezintă revistele școlare, și căror număr a sporit considerabil în ultimul timp. Astfel, zilele acestea ne-au asfălit la re-

nu depășea vîrsta de 9 ani. Micii elevi de la Școala generală nr. 28 din localitate au prezentat un montaj literar-muzical-coregrafic intitulat „Cîntec de primăvară”.

Mertul acestui spectacol constă în primul rînd în faptul că a fost primul conceput încît să dea frîu liber imaginației și capacităților creatoare ale copiilor. Întregul spectacol, cuceritor prin prospectivă, a înfățișat soseira primăverii văzută cu ochii copiilor — reînnoirea pășărilor călătoare, înflorirea naturii, muncă pe ogoare etc.

OPINI AUTOEDUCAȚIA

Intr-un ansamblu de acțiuni ce visează formarea omului, pregătirea lui pentru viață, problema așezării umane, a resurselor și a limitelor sale, a posibilității de înțelegere educativă și autoeducativă se cere situată pe primul plan de reflecție.

Inițial, omul este o creație a naturii, datorind acesteia structura biologică cu care intră, alături de neajutorat, în lume. Pe temelul și prin valorificarea ei multilaterală, la cea mai sensibilă amplitudine socială, la cea mai densă factură etică, cu cea mai profundă intuiție psihologică, la cea mai înaltă tensiune umanist-pedagogică, natura omului se perfecționează, se transformă, se configurează drept ca fiziologie a individualității și personalității plene. Sub auspiciile unei educații bine orientate, temeinic organizate și eficiente călăuzite se îmbogățește (sau eventual se completează compensator) însăși zădărnicierea naturală a omului, pe care se elaborează adăptarea sa la natură specifică umană, constând în achizițiile spirituale, ale inteligenței și voinței, ale afectivității și caracterului moral.

Omul se dezvoltă însă nu numai prin educație, ci și prin acțiunea autoeducativă, nu numai sub acțiunea influențelor organizate și îndrumate, dar și a unor influențe spontane și accidentale. Ca potențial de auto dezvoltare, de înfruntare autoeducativă, când omul „face din activitatea sa vitală — cum spune Marx — obiectul voinței și al conștiin-

ței sale”, el este în esență și în ultimă instanță un reflex al educației sale. Efectele educației asupra conștiinței umane nu sînt niște reflexe univoce și pasive, ci niște resorturi asimilate organic și activ. Omul se formează și se schimbă ca fiziologie nu numai pe baza influențelor și acțiunilor educative externe, ci și datorită cerințelor interne, motivelor subiective, mijloacelor autoeducative.

Întrucât să-și cunoască, sub influența educației, în procesul activității practice colective, calitățile pozitive, ca și deficiențele de atitudine și comportament, omul începe să-și dirijeze conștient procesul dezvoltării și formării sale, devenind direct răspunzător pentru faptele și reacțiile proprii. Pe această treaptă a evoluției sale apăsătoare omul nu mai recepționează orice și oricum, reacționează selectiv, erigînd la îndemnul și situațiile externe și interne de viață, modelîndu-și ființa în luptă cu dificultățile obiective și subiective, străduindu-se să învingă piedicile din afară, precum și pe cele lăuntrice, impulsurile, dorințele nerăzională. Acest proces complex și dinamic de configurare este condiționat de unitatea dinamică a împrejurărilor și determinat de unitatea de acțiune, am spune de interacțiunea tuturor factorilor și modalităților educative și autoeducative. De aceea, influența lor se cere organizată și îndrumată cu competență, prin sesizarea în profunzime a tuturor legăturilor și verigilor necesare, prin sprijinirea pe acțiunea legăturilor specifice.

tivismul drept voință puternică ș.a. comportîndu-se, firește, în consecință, adică alarmand și îngrijorător.

Tehnică sau artă, educația este o activitate complexă și subtilă

Unii consideră educația o tehnică, alții spun că ea ar fi o artă. Fie însă una sau alta, educația — știm bine și fără echivoc — este o activitate complexă și subtilă, care solicită personalități și caractere cu incontestabilă autoritate morală, cu intuiție și forță de sugestie, cu capacitatea de a trăi sincer, de a se exprima adecvat, convingător, de a se transpune în situația și unghiul de vedere al celor pe care se străduiesc să-i formeze, să-i învețe arta de a se autoeduca, de a se autoînstrui și de a se autoconstrui.

Asemenea personalități n-au nevoie să recurgă la discursuri moralizatoare, la etalarea meritelor proprii, la poza de model exemplar, la virtuți livrești și cu atât mai puțin la mărirea de admirație, înfatușări și de jignire a personalității, eccl simpla lor prezență și privire, întregul lor mod de viață și de muncă se impun cu forță exemplului convingător și moralizator. Această capacitate de înfruntare este lesne de înțeles, căci, cum știa încă și Plutarh, „un cuvînt sau un semn din partea unui om bun este mai prețios decît mii de argumente din partea altora”. Asemenea personalități devin modele autoeducative vii, modele îndrăgite și stimate, firești. De aceea, fără a subaprecia toate metodele folosite în educație și în înfruntarea autoeducativă, considerăm că elementul cel mai eficient este acela omului însuși, personalitatea sa, prezența vesnic nelocuibilă oriunde se formează, se educă și se autoeducă ființele omenești.

În prezent investigarea domeniului autoeducativ — domeniu complex și multidimensional, dinamic și contradictoriu, este deseori simplistă și superficială, punctîndu-se laturile fenomenale sau pur și simplu accidentale referitoare la efectul pozitiv al unor modalități de înfruntare rectilinie, la rezultatele miraculoase ale unui diriginte cu instrucție pedagogică, la rolul mecanic contagios al modelului beltristic sau din ambiția nemijlocită a vieții, a influenței optime exercitate de un colectiv (familial sau școlar), ideal, la rezonanțele decisive ale discursului moralizator, subaprecîndu-se astfel particularitățile individuale și de vîrstă ale insului, dificultățile și contradicțiile interne inerente oricărui urcșu spiritual, resursele subiective și modalitățile personale de rezolvare a lor și de autoeducație. Cu toate că atît în trecut cît și în ultimii ani s-au cumulat unele date, unele lucrări, terenul autoeducației este încă în bună parte virgin, așteptînd exploratori pasionați și lucizi, îndrăzneali și rodnicia cugetării.

Printr-o mișcare autoeducativă putem forma nu numai oameni, ci și colective, grupe sociale, întrucît autoeducația și valoarea ei nu sînt inerente doar insului, ci și colectivităților umane. În acest sens se deschide cercetării științifice și o altă perspectivă încă puțin explorată.

Pentru satisfacerea acestor obiective de majoră însemnătate umană și socială sînt necesare acțiuni mai energice, de finalitate certă. Trebuie să ne hotărîm însă decisiv, căci viața nu ne așteaptă.

Ființa umană are nevoie de sprijin eficient, acordat în timp util, din zorii vieții, căci ea este în fiecare clipă aceeași și totuși alta.

Conf. univ. ELENA MAFTEI

„Dar să fie om serios, nu...”

„Sund telefonul.
— Alo! Să trăiești profesore! Te cauți omul de un veci și e imposibil să te găsească.”

— Treburi, dragă. Tu ești doar, eu mai scriu cîte ceva, mai și studiez. Apoi sînt orele, mai am unele acțiuni cu caracter educativ, consultații, meditații... La noi, în învățămînt, este acum o perioadă mai încălzită.

— Meditații, zici?
— Da. Fac meditații cu elevii mei dintr-o VIII-a care se pregătesc pentru examenul de admitere. O dată sau de două ori pe săptămîna. Cu cei mai albi lucrez și mai mult chiar. Ce să faci? Părinte ești pentru toți și de toți trebuie să ai grijă.

— Dă-mi și-am dat și eu telefon. Caut un meditant pentru nepotul meu. Nu e-or fi băiat prost, din contră, are zece pe linie. Ar vrea însă soră-mea să fie primul și la liceu...
— Să fie!
— Nu vrei să-i dai tu niște ore sau să-mi recomanzi pe cineva? Dar să fie om serios, nu...
— Ce vrei să spui?
— Adică nu un negustor.
— Tot nu pricep.
— Păi iam dat la unul care lucrează cu cîte douăzeci de ore. Își instalează omul un fel de clasă în paraj. Stătea tot cu ochii pe carte. Trecea ora, alții la rînd. Păcat de banii pe care i-am irosit!

— Ai, asta este un caz; nu poți să generalizezi. Parcă am auzit că profesorul X dă ore.

— Da, numai că cere de te tînuși la pînă... Acum mai este și perioada în care cresc prețurile...
— Dar y?
— La asta trebuie să te programezi cu cel puțin un an înainte...

Atunci adresează-te celor care dau anunțuri în „România liberă”, sînt o sumedenie.

— Parcă poți să te încrezi în ei? Spun unii că garantează reușita la examen. Nu pricep, frate cum ar putea

„Sund telefonul. Tu ce zici? Or fi făcînd pile, relații sau or fi făcînd chiar ei parte din comisiile de examen?”

— Nu cred.
— Eu zic să-l prepari tu. Hai, nu te codi. Sau poate crezi că nu plătesc bine? Chiar dacă am fost colegi de primară eu să știu, plătesc cinstit, lăutărește! Alo!... Hai, răspunde-mi...

Profesorul care ne povestește dialogul de mai sus a roșit pînă în virful urechilor. Probabil tot așa a roșit și în momentul penibilului oferte. Roșim și noi, la fel, atunci cînd citim uneori în presa centrală despre profesori care fac, din pregătirea elevilor pentru examen o a-

facere rentabilă. Din cînd în cînd, asemenea istorii sînt inserate între o înșelătorie la cîntar și o istorie cu jurubije de apă. Și ele ne dor. Cu atît mai mult cu cît sînt adevărate, foarte adevărate.

Din vrafu de scrisori pe care ni-l lasă pe masă zilnic poștășul, cele mai multe ne fac o deosebită bucurie, ne aduc vești despre lucruri frumoase petrecute în școli. Dar cite odată hirtia ni se face neagră în fața ochilor, aflînd despre abuzurile pe care le comit unii profesori care prețesc pregătirea elevilor pentru examen într-o surdă de cîștig ilicit. Și la biroul de reclamații și sesizări al Ministerului Învățămîntului vin multe scrisori care denuncă practici „preparatorilor” cu prețuri exorbitante, instalarea unor adevărate „clase” la locuințele unor profesori și, mai grav, me-

Multi profesori își dedică o parte din timpul lor liber pentru pregătirea în particular a unor elevi. O fac cu onestitate, cu conștiințiozitate. Lecții particulare cu plată s-au dat totdeauna și se vor mai da, probabil. Din nu meditații cu propriii elevi, care sînt ducă la alte „obligatii”, nu în achimburilor unor sume peste limitele unei firești echități nu în „clase” supraîncălzite înfiripate în pripă pentru cîștiguri mănoase și facile, nu cu sustragerea de la obligațiile de drept datorate statului.

Există o etică profesională, proprie dascălului, care este cu totul străină de negustorie.

MIRCEA IONEL

COMENTARII

COMENTARII

COMENTARII

COMENTARII

COMENTARII

COMENTARII

COMENTARII

COMENTARII

COMENTARII

COMENTARII

COMENTARII

COMENTARII

COMENTARII

COMENTARII

COMENTARII

COMENTARII

COMENTARII

COMENTARII

COMENTARII

COMENTARII

COMENTARII

COMENTARII

COMENTARII

COMENTARII

COMENTARII

COMENTARII

COMENTARII

COMENTARII

COMENTARII

COMENTARII

COMENTARII

COMENTARII

COMENTARII

Valențele educative se cer formate și exersate încă din copilărie

Autoeducația nu presupune numai o autocunoaștere adecvată. Ea implică conceptual, structural și funcțional educația, îndrumarea exterioară, pe baza căreia apare și se dezvoltă spre modalități tot mai complexe și mai eficiente.

Recunoașterea acestui punct de vedere, singular și științific, implică consecințe semnificative pentru munca educativă, dar care sînt încă minimalizate și subapreciate. Considerîndu-se, de pildă, adolescența ca fiind vîrsta proprie acțiunilor și influențelor autoeducative, se subapreciază practic conexiunea intimă și indestructibilă dintre educație și autoeducație. Uneori, ce-i drept, se ia în considerare și etapa superioară a preadolescenței. Dar cu toate că pînă la adolescență constituie în dezvoltarea psihică un moment contradictoriu pregnant, un scrupulos filtru al auto-deosebirii critice, al propulsării și al autoînfrînării personalității în raporturile cu lumea și cu sine, concesia respectivă nu este deloc o soluție satisfăcătoare. Aceasta fiindcă — într-un înțeles evident mai cuprinzător — autoeducația începe o dată cu conștiința și conștiința de sine a omului. Neluînd în seamă acest fapt ne îngustăm sfera de acțiune educativă și formativă, privim problema autoeducației într-un mod restrictiv și fals. Consecințele pot fi grave: ajungem într-un tirziu să înregistrăm, pe trepte încheiate ale individualității — cînd acțiunea de reeducație este cu mult mai avioasă și mai riscantă — pește, rîni și umbre ce urfesc chipul și ne zădărnicesc încercările de recuperare a unor caractere malformate. Nu o dată pedagogii și părinții constată prezența unor așa-zisi „copii dificili” sau „tineri problemă” caracterizați, după trăsătura dominantă, ca fiind recalcitrați, răsfățați, negativiști, lenesi, tulburanți, aroganți, apatici, insensibili etc. — fără să reflecteze destul de adine și cu tot simțul responsabilității morale și sociale la gena și climatul constituțiilor lor, la greșelile de educație. Tuttur acestora este cazul să le amintim cuvintele pline de sens, cu înțeleaptă încălătorie, ale vizitorului T. Morus: „Lăsinîd pe tineri să fie creșcuți cît se poate de rău și încă din cea mai fragedă vîrstă să se strice înțelul cu înțelul, spre a-i pe-

Educația — principalul determinant al autoeducației

Eficiența acțiunilor autoeducative este condiționată, determinată chiar, în primul rînd de educație, de calitatea înfrîngerilor ei, de forța exemplului personal și a convingerilor morale, de caracterul sistematic al solicitării, al stimulării, al proiectării, al coînterării și al exercițiului, de activitatea și acțiunea practică accesibilă și succesuală, dar — nu trebuie să uităm — și de calitățile și particularitățile insului. De aceea, cunoașterea fondului său apercipere, a gradului de inteligență și înzestrare, a idealurilor sale morale și sociale, a caracterului și a concepției despre lume, a temperamentului — într-un cuvînt a nivelului de personalitate și a caracteristicilor de individualitate constituie chezașa unei adevărate și eficiente îndrumări autoeducative a omului. Omul însuși trebuie să-și cunoască adevînd fondul său sufletec, activ sau pasiv, pozitiv sau negativ, mobilizîndu-și în sprijinul țintei sale autoformative toate resursele și cele mai proprii modalități.

Există temperamente slabe sau neechilibrate, cu tendințe de închidere în sine, așa-zisele firi introvertite sau, dimpotrivă, temperamente vioale, comunicative, deschise spre lume, receptive, cu alte cuvînturi naturi extrovertite. E greu să precizăm care din ele dispune a

CASELE DE COPII

(Urmare din pag. 1)

abstracție de faptul că și în cazul celor mai pasionate activități educative, al celui mai deplin atașament, viața normală de familie nu poate fi suplinită în totalitatea ei de viața în casele de copii. Totuși, experiența îmi permite să afirm că nu există cazuri de copii cu intelectul normal care să nu poată fi educați și instruiți, oricît de grele ar fi problemele pedagogice pe care le pun. Pot să dau în sprijinul acestei afirmații zece de exemple chiar de aici, de la noi. Evident, realizarea acestui obiectiv depinde de cîțiva factori esențiali: existența unui colectiv sudaț de educatori, devotați cu trup și suflet activității de educare și de pregătire a copiilor pentru viață, asigurarea unei legături optime a caselor de copii și a celor creșcuți aici cu viața socială în întreaga ei amploare și înainte de orice, o concepție științifică, o îndrumare de înaltă valoare teoretică și practică.

Dar un asemenea complex de măsuri presupune existența și în acest domeniu de activitate educativă a cel puțin două condiții fundamentale: pregătirea adecvată cu caracter instituțional a educatorilor, bazată cel puțin pe studiul pedagogiei speciale a activității în casele de copii, a psihopedagogiei și metodelor de specialitate și îndrumarea științifică a conținutului și formelor activității în aceste instituții. Or, în prezent cei care lucrează în casele de copii — educatoarele, învățătorii sau profesorii — nu primesc, în timpul studiilor, nici un fel de pregătire, nici un fel de orientare specială, după cum nu participă, de asemenea, nici la cursuri de perfecționare pe profil. Nu-i vorbă, însăși selecționarea lor lasă adesea de dorit. La

Casa de copii școlari nr. 2 din Birlad, de exemplu, foarte puțin dintre educatori sînt oameni cu vocație pentru munca pe care o fac. Ni s-a părut chiar, la un moment dat, că această casă de copii a devenit o bizară instituție de binefacere pentru cei dorinți să obțină un salariu cu minimum de efort. Situații de acest fel ridică problema selecției riguroase a cadrelor de educație din casele de copii.

Se impune, în același timp, și o preocupare pentru repartizarea judicioasă a copiilor în aceste instituții.

„Cred că ar fi necesar — este de părere tovarășa Maria Mirea, directoarea Casei de copii nr. 6 București — ca de repartizarea fiecărui copil în așezămîntele noastre să se ocupe, cu deplină competență, o comisie de diagnostic și triere, pentru ca de la început copiii cu deficiențe intelectuale să fie plasați în școlile ajutoare.

Un vast material faptic care așteaptă să fie cercetat

Majoritatea interlocutorilor noștri au subliniat, ca o condiție foarte importantă a succesului muncii în casele de copii, necesitatea controlului și îndrumării realizate cu competență. Dar, cel puțin în cazul acestor instituții au avut ca scop în special rezolvarea unor conflicte provocate de dispute între cadrele de educatori sau cercetarea unor abateri ale acestora de la menirea lor. Inspecțiile de conținut au fost, în general, neglijate. Ne-am adresat,

în legătură cu aceasta, serviciului Școlii speciale și case de copii din Ministerul Învățămîntului. Ni s-au spus vorbe frumoase despre rolul muncii educative în casele de copii, despre faptul că ea nu poate fi dissociată de celelalte probleme, ci trebuie considerată în strînsă interdependență cu latura materială a desfășurării activității.

Și cum îndrumăți casele de copii în această privință?

Serviciul nostru — ne-a răspuns însă tovarășul Gh. Popescu, conducătorul acestuia — se ocupă numai de asigurarea bazei materiale a caselor de copii, de satisfacerea unor cerințe privind organizarea activității acestor așezămînte.

Cum rămîne atunci cu plecarea făcută anterioară?

Trebuie recunoscut, serviciul respectiv a dat colectivelor din anumite case de copii, cu prilejul unor acțiuni directe de îndrumare și control, indicații utile pe plan educativ. Dar aceste îndrumări cu caracter restrîns nu răspund nici pe departe dezideratului cu caracter general formulat de interlocutorii noștri.

La direcția educativă din Ministerul Învățămîntului am aflat că nici în sfera de preocupări a acesteia nu este cuprins domeniul educației în casele de copii, iar sectorul „școli speciale” (de ce nu „școli de copii”?) din Institutul de științe pedagogice de abia l-a înscris printre obiectivele sale de perspectivă.

Ne-am permis să remarcăm, înainte de orice, că acest fapt prejudiciază în primul rînd forurile educative sus-amintite, căci casele de copii pot fi adevărate laboratoare pentru experimentarea unei serii întregi de măsuri educative. Cercetătorii în domeniul pedagogiei se plîng adesea de lipsa unor stații-pilot pentru ve-

rificarea unor ipoteze educative pe care le formulează, a unor soluții pe care le preconizează. Iată niște stații-pilot ideale: casele de copii. Sînt ele utilizate? Aproape deloc.

Se impune atenției, pe același plan, și un alt aspect important. Este vorba de faptul că în unele case de copii s-a acumulat în cîntec ca un morman, însemnări ale educatorilor despre evoluția copiilor și caracterizări ale acestora, date experimentale deosebit de prețioase privind activitatea cu așa numiții „copii problemă”, produse ale activității copiilor (în felul lor inedite), ca să amintim numai o parte din vastul material faptic care li așteaptă pe cercetători.

Dar aici avem de a face doar cu o arde redusă a prejudiciilor provocate de carențele existente în îndrumarea muncii educative a caselor de copii. Principalele prejudicii sînt cele aduse însăși vieții în aceste case, nivelul coborît la care se situează în momentul de față activitatea educativă în unele din ele, ca și faptul că experiența valoroasă a celor bune nu este studiată cu mijloace științifice, generalizată, răspîndită.

Cerințe educative actuale

După cîte știm, este în curs de definire o lucrare originală de proporții mai ample, răspînzînd acestei cerințe. Este vorba de volumul „Din experiența caselor de copii”. Lucrarea, rod al interesului și al pasiunii manifestate pentru munca în casele de copii de către conf. Ioana Ionescu, de la I.P.C.D. București, tratează amply problemele acestui muncii. Am considerat interesant să-i solicităm cîteva opinii privind situația actuală și principalele direcții de dezvoltare a muncii educative în casele de copii. „Problemele majore ale caselor de copii, ne-a spus autoarea volumului „Din expe-

Prof. Emil Niculescu-Nie

Peisaj citadin (acuarela)

copiilor în aceste instituții, gradul lor de pregătire, s-ar putea rezolva optim unele cazuri educative dificile ș.a.m.d.”

Investigațiile întreprinse pe șantierul de educație ale caselor de copii ne-au dus la concluzia că se impun printre altele cîteva măsuri de primă urgență pe care le prezentăm spre examinare forurilor în drept:

• Crearea unor secții cu profil special de pregătire a educatorilor din casele de copii aflat în licele pedagogice, cît și în institutele pedagogice și în facultățile universitare care pregătesc cadre didactice.

• Selecția riguroasă, după criteriile competenței și atașamentului pentru muncă, a celor investiți cu înaltă răspundere de educatori în casele de copii.

• Completarea pregătirii de specialitate și perfecționarea printr-un sistem unitar și eficient a celor care muncesc în casele de copii.

• Elaborarea în colaborare de către toate forurile competente — Direcția educativă din Ministerul Învățămîntului, Institutul de științe pedagogice și sectorul de perfecționare a cadrelor didactice — a unor lucrări fundamentale în domeniul pedagogic, psihologiei pedagogice și metodicii specifice muncii educative în casele de copii.

• Inițierea unor forme viabile de activitate metodică și de schimburi de experiență pentru colectivele de educatori din casele de copii.

• Stimularea cercetării științifice pe planul educației în casele de copii, aplicarea experimentală în anumite unități a soluțiilor preconizate de cercetători, urmărirea acestor experimente și difuzarea concluziilor.

• Transformarea unora dintre aceste instituții în laboratoare de experimentare pedagogică pentru aplicarea celor mai moderne sisteme de educație.

